

18 iyul 2018-ci il

RESPUBLIKA

Azərbaycan dünyaya sülh, birgəyaşayış, əməkdaşlıq və tərəqqi nümunəsidir

Multikulturalizm xalqımızın həyat tərzini və dövlət siyasətidir

Azərbaycan Avropa və Asiya qitələrinin təmas nöqtəsində yerləşdiyi üçün tarixən iki böyük sivilizasiya və mədəniyyətlərin əlaqələrində mühüm körpü rolunu oynayır, xüsusi birgəyaşayış tərzini formalaşdırıb. Xalqımız hər iki qitə xalqlarının və dini icmaların nümayəndələrinə insani dəyərlərin müxtəlifliyinin təcəssümü kimi yanaşmış, multikulturalizmi bəşəri varlığı yaşadan və inkişaf etdirən bir amil kimi qəbul edərək mənəvi zərurət kimi təqdim edib. Buna görə də Azərbaycan tarixən bu ümumbəşəri xüsusiyyəti özündə ehtiva edən mentalitet sahibidir. Müasir dünyamızda hər bir xalq, din nümayəndəsi, həm də dövlət üçün bu bəşəri dəyər son dərəcə mühüm həyatı əhəmiyyət kəsb edir.

Global proseslərdə iqtisadi, siyasi əlaqə və əməkdaşlıqda mədəniyyətlərarası dialoq, milli-dini dözümlülüyün bərqərar olması artıq qaçılmazdır. Azərbaycanın mövcud təcrübəsi bu gün dünya çapında xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu məsələ gün-gündən daha da kəskin şəkildə öz həllini tələb etdiyinə görə bir çox dövlətlərdə ölkəmizin bu tarixi modeli diqqətlə öyrənilməkdə və tədris edilməkdədir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dünyada baş verən iqtisadi və maliyyə böhranından daha təhlükəli, toqquşmalar mənbəyi olan mənəvi böhran barədə deyib ki, dünyada milli-dini zəmində, hətta mənəvlərarası zəmində gərginlik və toqquşmalar genişləniüb. Müxtəlif terrorçu təşkilatlar dini zəmində qarşıdurmanı mühərribələrə etnik təmizləməyə və soyqırımına çevirirlər.

Dünyada davam edən milli-dini zəmində mühərribələr, toqquşmalar, müxtəlif fobiya, irqçilik, ayrı-seçkilik fonunda bu multikultural xarakterli siyasət mühüm pozitiv bəşəri əhəmiyyətə malikdir. Bu baxımdan, respublikamızda təşkil olunan beynəlxalq multikultural xarakterli forum-

ların əhəmiyyətini xüsusi qeyd etmək lazımdır. Həmin istiqamətdə ölkəmiz təşəbbüs və təşkilatçılıqda xüsusi fəallıq göstərir. 2008-ci ildə respublikamızın paytaxtında keçirilmiş "Mədəniyyətlərarası dialoqda qadınların rolu" mövzusunda konfransda müvafiq Bakı Bəyannaməsi qəbul edilmişdir. 2009-cu ildə isə Bakı İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı elan olunmuşdur. Həmin ildə də Bakıda İslam Konfransı Təşkilatına üzv və Avropa dövlətlərinin mədəniyyət nazirlərinin toplantısı keçirilmişdir. Bundan başqa, UNESCO, İSESCO, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı və Avropa Şurasının dəstəyi ilə 2011-ci və 2013-cü illərdə Bakıda I və II Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq forumları baş tutmuşdur. Bu istiqamətdə ölkəmizin fəal və effektiv təşkilatçılığı və iştirakı nəticəsində Bakıda təşkil olunmuş III Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu da Azərbaycanın mədəniyyətlər arasında körpüyaratma missiyasını bütün dünyaya bəyan etmişdir. 2017-ci ildə IV Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu da mühüm mövzulara həsr olunmuşdur. Qədim şəhərlərimizdən Naxçıvan 2018-ci il üçün İslam Mədəniyyətinin paytaxtı elan olunmuşdur. Azərbaycan paytaxtı 2011-2016-cı illərdə I, II, III, IV və V Bakı Beynəlxalq Humanitar forumlarına ev sahibliyi etməklə yanaşı, dinlərarası dialoq sahəsində fəallıq göstərmiş, tolerantlığın bərqərar olmasına səy göstərmişdir. Təsadüfi deyil ki, son dövrdə Dünya Dini Liderlərinin Sammiti, MDB Dinlərarası Şurası, MDB Müsəlmanlarının Məşvərət Şurası, Qafqaz Xalqları Ali Dini Şurası öz forumlarını Bakı şəhərində keçirmişlər. BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının 7-ci Global Forumunun da paytaxtımızda keçirilməsi ölkəmizin multikultural dəyərlərin dünya miqyasında bərqərar olmasında göstərdiyi fəallığın göstəricisidir. Bakıda xalqlar və dinlərarası dostluğun yaranmasında, möhkəmlənməsində Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun yüksəldilməsində mötəbər beynəl-

xalq idman tədbirləri də mühüm rol oynayır. 2015-ci ildə Bakıda ilk Avropa Oyunlarının, sonrakı iki ildə "Formula-1" yarışlarının və Ümumdünya Şahmat Olimpiadasının, 2017-ci ildə IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarının keçirilməsi Azərbaycanın sabit, inkişaf edən, multikultural dəyərlərə sadıq ölkə olmasını beynəlxalq miqyasda təsdiq etmişdir. Göründüyü kimi, qloballaşma fonunda müsbət proseslər də qarşıya nəzərə çarpır. Qlobalizasiya şəraitində dinamik iqtisadi əlaqələr, genişmiqyaslı tədbirlər dövlət və xalqlar arasında dialoqa, tərəqqiyə, yaxınlaşmaya və stabil və güclü təsir edən amillərdir. Ölkəmiz inkişaf, sülh, birgəyaşayış əməkdaşlığı üçün nümunəvi fəallıq mesajları verir. Hazırda beynəlxalq miqrasiya prosesi davamlı surətdə genişləniür. İqtisadi əlaqələrin sürətlə genişlənməsi, turizmin durmadan inkişafı, mütəxəssis mübadiləsi, təbii fəlakətlər, siyasi, milli-dini zəmində toqquşmalar nəticəsində baş verən köçkünlər dalğası miqyasına görə dünya xalqlarının birinci köçü ilə müqayisə edilə bilər. Belə ki, bu gün heç də səngiməyən "miqrasiya axını"na təqribən bir milyardan çox insan cəlb olunmuşdur. Beləliklə, ölkəmiz də bu prosesdən kənar deyil. Azərbaycanın iqtisadi əməkdaşlığının daim genişlənməsi, beynəlxalq transmilli layihələrin reallaşması, yenilərin icrasına start verilməsi, iqtisadiyyatın çoxşəxəlliyinin təmin edilməsi üçün digər dövlətlərin müvafiq qurumları ilə əməkdaşlıq şəraitində fəallıq, kapital yönəldilməsində donor ölkəyə çevrilməsi, xarici investorlar üçün cəlbedicilik də miqrasiya prosesinə çox güclü təsir edir. Ölkəmizdə turizmin davamlı inkişafı, TANAP qaz kəməri, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihələrinin istismara verilməsi bu prosesə daha güclü stimül verməkdədir. Belə ki, pozitiv proseslər çərçivəsində qanunlar, insanların həyat tərzini, məişəti, mədəniyyəti, istehsal və istehlakında da bir ümumi nöqtə yaranır. Beləliklə, insanların ümumi bir maraq ətrafında vahid hə-

dəfə tərəf strateji istiqaməti formalaşır. Azərbaycan artıq dünyada beynəlxalq Humanitar dəyərlərin təbliği, mədəniyyətlərarası dialoq Mərkəzinə çevrilib. Xalqımızın mənəvi-mədəni sərvəti olan Novruz bayramı, İçərişəhər, Qobustan tarixi mədəniyyət qoruğu, muğam, tar, saz, Azərbaycan kəlağayı və s. UNESCO-nun bəşəri mədəni irs fonduna daxil edilib. "Bakı-2015" ilk Avropa Oyunlarının paytaxtımızda çox böyük uğurla keçirilməsi və standartların ən yüksək səviyyədə təqdim edilməsi sayəsində onun məşəlinin bundan sonra Atəşgah məbədində yandırılmasına verilən qərar da Azərbaycanın xalqlar üçün özünü təsdiq və özünəməxsus imzasının təcəssümüdür.

Dövlət rəhbəri qloballaşmanın mənfi və müsbət meyillərini çox aydın görür və ölkənin bu beynəlxalq prosesə öz milli-mənəvi dəyərlərini mühafizə etməklə qoşulmasını təmin edən siyasət yürüdür. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə iftar mərasimindəki nitqində ölkəmizdə xalqımızın öz milli dəyərlərinə sadıqlığı, multikulturalizmin həyat tərzini və bu sahədə dünyaya nümunə olduğu barədə deyib: "Azərbaycan xalqı öz milli dəyərlərinə sadıqdır və Azərbaycan dövləti milli dəyərlər üzərində qurulubdur. Eyni zamanda, Azərbaycan dünya miqyasında millətlərarası münasibətlərin qurulmasında artıq nümunəvi dövlət kimi tanınır". Təbii ki, Azərbaycanda müxtəlif konfessiyaların nümayəndələrinin dini bayramlarının eyni masa arxasında qeyd edilməsi müasir milli-dini münasibətlərin gərginliyi fonunda hər bir ölkə üçün nümunəvi birgəyaşayış modelinin göstəricisidir. Buna görə də multikulturalizm xalqımız üçün bu gün müzakirə olunan bir ideya deyil, bu bizim adət-ənənəmizdir. Dövlət başçısının vurğuladığı kimi, bu gün multikulturalizm tək-cə ənənə deyil, bu, dövlət siyasətidir və bizim həyat tərzimizdir".

Ataş CƏBRAYILOV,
"Respublika".